

Ka Moololo o Ahikar

HO'OLAUNA

Loa'a iā mākou ma The Story of Ahikar kekahi o nā kumu kahiko loa o ka no'ono'o a me ka na'auao kanaka. Hiki ke 'ike 'ia kona mana ma o ka mo'olelo o nā kānaka he nui, 'o ia ho'i ke Koran, a me ke Kauoha Kahiko a me ke Kauoha Hou.

He mosaic i loa'a ma Treves, Kelemānia, i ki'i 'ia i waena o nā kānaka na'auao o ka honua i ke 'ano o Ahikar. Eia kāna mo'olelo waiho'olu'u.

'O ka lā o kēia mo'olelo he kumuhana no ke kūkākūkā ola 'ana. Ua ho'opa'a hope ka po'e 'epekema e pili ana i ka Century Mua i ka wā i hō'ike hewa 'ia ai lākou e ka mo'olelo kumu i ho'ohuli 'ia i loko o kahi papyrus Aramaic o 500 B. C. ma waena o nā neoneo o Elephantine.

He mo'olelo mo'olelo ka mo'olelo a 'a'ole ka mo'olelo. 'Oia'i'o, hiki i ka mea heluhelu ke ho'olauna i kāna 'ike ma nā 'ao'ao ho'ohui o The Arabian Nights. Ua kākau maika'i 'ia, a 'o ka mo'olelo i piha i ka hana, ka ho'opa'apa'a, a me ka pakele haiki e pa'a i ka mana'o i ka hope. 'O ke kū'oko'a o ka no'ono'o ka waiwai nui o ka mea kākau.

Māhele ka palapala iā ia iho i 'ehā mau māhele: (1) The Narrative; (2) 'O ke a'o 'ana (he mo'olelo kupanaha o nā 'ōlelo 'ōlelo); (3) Ka Huakai i Aigupita; (4) 'O nā 'ano like 'ole a i 'ole nane (kahi i ho'opau ai 'o Ahikar i ka ho'ona'auao 'ana i kāna keiki hana hewa).

MOKUNA 1

'O 'Ahikar, ka Vizier Nui o 'Asuria, he 60 mau wahine akā 'a'ohe keiki kāne. No laila, hānai 'o ia i kāna keiki kāne. Ua piha 'o ia iā ia i ka na'auao a me ka 'ike ma mua o ka berena a me ka wai.

1 ¶ 'O ka mo'olelo o Haikara ka Na'auao, 'o ke Kahu o Senakeriba ke Ali'i, a 'o Nadana, ke keiki a ke kaikuahine iā Haikara ka Sage.

2 I ka wa o Senakeriba ke alii, ke keiki a Sarehaduma, ke alii o Asuria a me Nineva, he kanaka naauao, o Haikara kona inoa, a oia no ka Viziera o ke alii o Senakeriba.

3 He maikai kona, waiwai, a he nui kona waiwai, a he akamai, he akamai, he akeakamai, he akamai, ma ka manao, a ma ke aupuni, a ua mare oia i kanaono wahine, a ua kukulu i hale kakela no kela mea keia mea o lakou.

4 Aka, aole ana keiki na kekahi. o keia mau wahine, he hooilina paha ia.

5 Ua kaumaha loa ia no keia mea, a i kekahi la, hoakoakoa iho la ia i ka poe kilo, a me ka poe naauao, a me ka poe kupua, a wehewehe aku la ia lakou i kona noho ana a me kona pa.

6 'Ī akula lākou iā ia, E hele 'oe, e kaumaha aku na nā akua, a e noi aku iā lākou i hā'awi mai lākou i keiki nau.

7 Hana iho la ia e like me ka lakou olelo ana ia ia, a kaumaha aku la i na kii, nonoi aku la ia lakou, a nonoi aku ia lakou me ka noi, a me ka nonoi aku.

8 'A'ole lākou i 'ōlelo iki iā ia. A hele aku la ia me ke kaumaha a me ke kaumaha, me ka ehaeha o kona naau.

9 A hoi aku la ia, a pule aku la i ke Akua kiekie loa, a manaoio aku la ia ia, me ka aa ana o kona naau, i aku la, E ke Akua kiekie loa, ka mea nana i hana ka lani a me ka honua, ka mea nana i hana i na mea a pau i hanaia!

10 Ke noi aku nei au ia oe, e haawi mai oe i keiki na'u, i hooluolu ia'u e ia, i hiki mai ia ma ko'u ea, i pani ai ia i ko'u mau maka, i kanu ai oia ia'u.

11 A laila hiki maila ka leo i ona lā, 'ī maila, No kou hilina'i mua 'ana i nā ki'i kālai 'ia, a ua kaumaha aku 'oe i nā mōhai na lākou;

12 Aka, e lawe oe ia Nadana i ke keiki a kou kaikuwahine, a e hoolilo ia ia i keiki nau, a e ao aku ia ia i kou naauao, a me kou ohana maikai, a i kou make ana, e kanu no oia ia oe.

13 Lalau aku la ia ia Nadana i ke keiki a kona kaikuwahine, he mea waiu uuku. Haawi aku la oia ia ia i na kahu waiu ewalu, i omo lakou ia ia, a e hoala mai.

14 Hanai mai la lakou ia ia me ka ai maikai, a me ka hoonaauao malie, a me ka lole silika, a me ka poni a me ka ulaula. Noho iho la ia maluna o na moe kilika.

15 A nui a'ela 'o Nadana a hele a'ela e like me ka lā'au kedera lō'ihī, a'o maila 'o ia iā ia i ka 'ōlelo maika'i, a me ka palapala, a me ka 'epekema, a me ke akeakamai.

16 A hala na la he nui, nana aku la o Senakeriba ke alii ia Haikara, a ike iho la ua elemakule loa ia;

17 E ku'u hoa hanohano, ka mea akamai, ka mea hilina'i, ka na'auao, ke kia'āina, ka'u kākau 'ōlelo, ko'u vizier, ko'u Luna Kuhina a me ka luna ho'okele; he 'oia'i'o, ua 'elemakule 'oe, a ua kaumaha 'oe i nā makahiki; a ua kokoke mai kou haalele ana i keia ao.

18 E ha'i mai 'oe ia'u i ka mea e loa'a ia'u kahi kuleana ma hope ou. I aku la o Haikara ia ia, E kuu haku, e ola mau loa kou poo. Aia 'o Nadana ke keiki a ko'u kaikuahine, ua ho'olilo au iā ia i keiki na'u.

19 A ua alakai au ia ia a ao aku ia ia i ko'u naauao a me ko'u ike.

20 'Ī akula ke ali'i iā ia, E Haikara! E lawe mai oe ia ia i ko'u alo, i ike au ia ia, a i loa ia'u he pono, e ho'ohoho ia ia ma kou wahi; a e hele oe i kou ala e hoomaha ai a e ola i ke koena o kou ola me ka oluolu.'

21 Hele aku la o Haikara, a haawi aku la ia Nadana i ke keiki a kona kaikuwahine. A ho'omaika'i 'o ia a makemake i ka mana a me ka hanohano.

22 Nana aku la oia ia ia, mahalo aku la ia ia, a olioli iho la ia ia, i aku la ia Hakara, O kau keiki anei keia, e Haikara? Ke pule nei au i ke Akua e mālama iā ia. A e like me kāu i ho'okauwā mai ai na'u a me ko'u makua kāne 'o Sarhaduma, pēlā ho'i e ho'okauwā mai kēia keiki āu na'u, a e ho'okō i ka'u mau 'oihana, i ka'u mau mea e pono ai, a me ka'u 'oihana, i ho'omaika'i aku ai au iā ia a ho'oikaika iā ia nou.'

23 Ho'omaika'i akula 'o Haikara i ke ali'i, 'ī akula iā ia, E ola kou po'o, e ku'u haku ke ali'i, a mau loa aku. Ke noi aku nei au iā 'oe e ho'omanawanui 'oe i ka'u keiki

‘o Nadana a kala i kāna mau hewa i lawelawe ‘o ia iā ‘oe e like me ka mea kūpono.’

24 A laila ho‘ohiki ke ali‘i iā ia e ho‘olilo ‘o ia iā ia i mea nui o kāna mau mea punahele, a i mea ikaika loa o kona mau hoaaloha, a e noho pū ‘o ia me ia me ka hanohano a me ka mahalo. Honi aku la ia i kona mau lima a uwe aku ia ia.

25 Lawe ae la oia ia Nadana. me ke keiki a kona kaikuwahine me ia, a hoonoho ia ia ma ke keena, a hoomaka e ao aku ia ia i ka po a me ke ao, a hoopiiha iho la oia ia ia i ka naauao a me ka ike mamua o ka berena a me ka wai.

MOKUNA 2

He "Almanaka Poor Richard" o na la kahiko. ‘O nā kauoha make ‘ole o ke kanaka e pili ana i ke kālā, nā wahine, nā lone, nā ‘oihana, nā hoaaloha. Loa‘a nā ‘ōlelo ‘ōlelo hoihoi loa ma nā Paukū 12, 17, 23, 37, 45, 47. E ho‘ohālikelike i ka pauku 63 me kekahi o ka ho‘omāinoino o kēia mau lā.

1 A‘o maila ‘o ia iā ia, ‘ī akula, E ku‘u keiki! e ho‘olohe i ka‘u ‘ōlelo a e hahai i ka‘u ‘ōlelo a‘o a e ho‘omana‘o i ka‘u ‘ōlelo.

2 E ka'u keiki! Ina lohe oe i ka olelo, e make ia mea iloko o kou naau, a mai hoike aku ia hai, o lilo ia i lanahu ola, a wela kou alelo, a eha kou kino, a lilo oe i mea hoowahawahaia, a e hilahila oe imua o ke Akua. kanaka.

3 E ka'u keiki! ina ua lohe oe i ka lono, mai hoolaha aku; a ina ua ike oe i kekahi mea, mai hai aku.

4 E ka'u keiki! e ho‘omāmā i kāu ‘ōlelo i ka mea ho‘olohe, a mai wikiwiki i ka pane ‘ana.

5 E ka'u keiki! a lohe oe i kekahi mea, mai huna oe.

6 E ka'u keiki! mai wehe i kahi kaula i ho‘opa‘a ‘ia, ‘a‘ole ho‘i e wehe, ‘a‘ole ho‘i e sila i kahi pu‘upu‘u i hemo.

7 E ka'u keiki! Mai kuko i ka nani o waho, no ka mea, e emi ana ia a e nalo aku, aka, o ka hoomanao hanohano, mau no ia.

8 E ka'u keiki! Mai hoopunipuni mai ka wahine naauo ia oe i kana olelo, o make auanei oe i ka poino loa o ka make, a hihia oia ia oe i ka upena a hihia oe.

9 E ka'u keiki! Mai makemake oe i ka wahine i moe me ka lone a me ka mea poni, ka mea hoowahawaha a me ka naauo. Auwē ‘oe ke hā‘awi aku ‘oe iā ia i kāu mea, a e hā‘awi aku iā ia i ka mea ma kou lima, a e ho‘owalewale ‘o ia iā ‘oe i ka hewa, a e huhū mai ke Akua iā ‘oe.

10 E ka'u keiki! Mai hoohalike oe me ka laau alemona, no ka mea, ua hoohua mai ia i na lau mamua o na laau a pau, a me na hua aiiā mahope o lakou a pau;

11 E ka'u keiki! E kulou i kou poo ilalo, e hooluolu i kou leo, a e akahai, a e hele ma ke ala pololei, mai noho naauo. Mai hookiekie oe i kou leo i kou akaaka ana, no ka mea, ina me ka leo nui i kukuluia ka hale, ina ua kukulu ka hoki i na hale he nui i kela la i keia la; a ina no ka ikaika o ka oopalau, aole loa e hemo ka oopalau malalo o na poohiwi o na kamelo.

12 E ka m keiki! ‘Oi aku ka maika‘i o ka wehe ‘ana i nā pōhaku me ke kanaka na‘auao ma mua o ka inu ‘ana i ka waina me ke kanaka ‘eha.

13 E ka'u keiki! E ninini i kou waina ma na halekupapau o ka poe pono, a mai inu pu me ka poe naauo, hoowahawaha.

14 E ka'u keiki! E hoopili aku i ka poe naauao, ka poe makau i ke Akua, a e hoohalike me lakou, mai hele aku hoi a kokoke i ka poe naauo, o like auanei oe me ia, a e ao hoi i kona mau aoao.

15 E ka'u keiki! i ka loaa ana ia oe he hoalawehana a he makamaka paha, e hoao ia ia, a mahope e hoolilo ia ia i hoalawehana a i hoaloha; mai ho‘omaika‘i aku iā ia me ka ho‘ā‘o ‘ole ‘ia; a mai hao oe i kau olelo me ke kanaka naauao ole.

16 E ka'u keiki! I ka wa e paa ai ke kamaa ma kou wawae, e hele pu me ia ma na kakalaioa, a e hana i alanui no kau keiki, a no kou ohua, a me kau mau keiki, a e hoopaa i kou moku mamua o kona holo ana i ka moana, a me kona mau ale, a piholo, aole e hiki ia ia. hoopakeleia.

17 E ka'u keiki! Ina e ai ke kanaka waiwai i ka nahesa, olelo mai lakou,--"Ma kona akamai," a ina e ai ka mea ilihune, olelo mai na kanaka, "No kona pololi."

18 E ka'u keiki! Ua ‘olu‘olu ‘o ia i kāu ‘ai i kēlā lā i kēia lā, a me kou waiwai, ‘a‘ole e kuko i kā ha‘i.

19 E ka'u keiki! Mai noho hoa no ka mea naauo, mai ai pu i ka berena me ia, Mai hauoli hoi i ka poino o kou mau hoalauna. Ina hana ino mai kou enemi ia oe, e lokomaikai aku oe ia ia.

20 E ka'u keiki! ‘O ke kanaka i maka‘u i ke Akua, e maka‘u ‘oe iā ia a e ho‘omaika‘i iā ia.

21 E ka'u keiki! haule ka naauo a hina, a o ke kanaka naauao, ina e hina ia, aole ia e naueue, a ina e hina, ala koke no ia, a ina he mai, hiki ia ia ke malama i kona ola. Aka, o ke kanaka naauo, hupo, no kona mai, aohe laau.

22 E ka'u keiki! Ina e hele mai kekahi kanaka haahaa ia oe, e hele aku oe e halawai me ia, a e ku oe, a ina aole e hiki ia ia ke uku mai ia oe, na kona Haku e uku mai ia oe.

23 E ka'u keiki! Mai ho‘oku‘u i kāu keiki, no ka mea, ‘o ka ‘ōpala ‘ana o kāu keiki, ua like ia me ka lepo i ka mahina ‘ai, a me ka nakinaki ‘ana i ka waha o ka ‘a‘a kālā, a me ka nakinaki ‘ana o nā holoholona, a me ka nakinaki ‘ana i ka puka.

24 E ka'u keiki! E kaohi i kau keiki i ka hewa, a e ao aku ia ia i ke ano mamua o kona kipi ana ia oe, a e hoowahawaha ia oe iwaena o na kanaka, a e kau oe i kou poo ma na alanui a me na anaina, a e hoopaiia oe no ka hewa o kana mau hana hewa.

25 E ka'u keiki! E ki‘i ‘oe i bipi momona me ka ‘ōmaka, a me ka hoki nui me kona mau māi‘u‘u, ‘a‘ole ho‘i e ki‘i i ka bipi nona nā pepeiaohao nui, ‘a‘ole ho‘i e launa pū me ke kanaka ho‘opunipuni, ‘a‘ole ho‘i e ki‘i i ke kauā hakakā, ‘a‘ole ho‘i i ke kauwā wahine ‘aihue, no nā mea a pau āu e hana ai. ia lakou e luku ai.

26 E ka'u keiki! mai hoino mai kou mau makua ia oe, a e oluolu mai ka Haku ia laua; No ka mea, ua oleloia, O ka mea hoowahawaha i kona makuakane, a me kona makuwahine, e make no ia (o ka make o ka hewa ka'u e olelo nei) a o ka mea malama i kona mau makua, e

hooloihi ia i kona mau la a me kona ola ana, a e ike ia i na mea maikai a pau. "

27 E ka'u keiki! mai hele oe ma ke alanui me ka mea kua ole, no ka mea, aole oe i ike i ka wa e halawai mai ai ka enemi me oe, i makaukau ai oe nona.

28 E ka'u keiki! Mai hoohalike oe me ka laau lau ole i ulu ole, aka, e like me ka laau i uhiia i kona lau a me kona mau lala; no ka mea, 'o ke kāne 'a'ole wahine 'a'ole āna keiki, ua ho'ohilahila 'ia ia ma ke ao nei, a ua inaina 'ia e lākou, e like me ka lā'au lau 'ole a me ka hua 'ole.

29 E ka'u keiki! E like me ka laau hua ma kapa alanui, i ka aia kona hua e ka poe a pau e maalo ae ana;

30 E ka'u keiki! O na hipa a pau i auwana mai kona ala aku, a me kona mau hoa, lilo lakou i ai na ka iliohae.

31 E ka'u keiki! Mai olelo oe, "He naaupo kuu haku, a ua naauao au," mai hai aku i ka olelo naaupo a me ka naaupo, o hoowahawaha ia oe e ia.

32 E ka'u keiki! mai lilo oukou i poe kauwa a ko lakou mau haku i olelo mai ai, E haalele oukou ia makou, aka, e lilo oukou i poe kauwa a lakou i olelo ai, E hele mai, a e hookokoke mai ia makou.

33 E ka'u keiki! Mai malama oe i kau kauwa imua o kona hoa, no ka mea, aole oe i ike i ka mea o lakou e waiwai nui ai ia oe ma ka hope.

34 E ka'u keiki! Mai maka'u 'oe i kou Haku nāna 'oe i hana, o hāmau 'o ia iā 'oe.

35 E ka'u keiki! E ho'onani i kāu 'ōlelo, a e 'ono i kou alelo; a mai ae oe i kou hoa e hehi ma kou wawae, o hehi mai ia ma kou umauma i kekahi manawa.

36 E ka'u keiki! Ina e hahau oe i ke kanaka naauao me ka olelo naauao, e moe no ia iloko o kona umauma me he mea hilahila la; aka, ina e pahu oe i ka mea naaupo me ka laau, aole ia e hoomaopopo, aole hoi e lohe.

37 E ka'u keiki! Ina e hoouna oe i ke kanaka naauao no kou hemahema, mai kauoha nui oe ia ia, no ka mea, e hana no ia i kau oihana e like me kou makemake: a ina e hoouna oe i ka mea naaupo, mai kauoha oe ia ia, aka, e hele oe e hana i kau hana, e kauoha aku ia ia, aole ia e hana i kau makemake. Inā ho'ouna lākou iā 'oe ma ka 'oihana, e wikiwiki e ho'okō koke.

38 E ka'u keiki! Mai ho'olilo 'oe i 'enemi no ke kanaka i 'oi aku ka ikaika ma mua ou, no ka mea, e ana 'o ia i kou ana, a e ho'opa'i aku iā 'oe.

39 E ka'u keiki! E hoao oe i kau keiki, a me kau kauwa, mamua o kou haawi ana i kau waiwai ia laua, o hoopau lakou ia mau mea; no ka mea, o ka mea lima piha, ua kapaia oia he naauao, ina paha he naaupo a naaupo, a o ka mea lima nele, ua kapaia oia he ilihune, naaupo, ina paha he alii naauao.

40 E ka'u keiki! Ua 'ai au i ka 'ala, a moni i ka 'aloe, 'a'ole i loa'a ia'u kekahi mea 'awa'awa a'e ma mua o ka 'ilihune a me ka 'ilihune.

41 E ka'u keiki! e a'o aku i kāu keiki i ka 'ai a me ka pōloli, i hana maika'i 'o ia i ka mālama 'ana i kona 'ohana.

42 E ka'u keiki! Mai ao aku i ka poe naaupo i ka olelo a ka poe naauao, no ka mea, he mea kaumaha ia ia ia.

43 E ka'u keiki! Mai hoike aku oe i kou makamaka, o hoowahawaha ia oe e ia.

44 E ka'u keiki! Ua oi aku ka oi o ka makapo o ka naau mamua o ka makapo o ka maka, no ka mea, e alakai liilii ia ka makapo o ka maka, aka, aole i alakaiia ka makapo o ka naau, a haalele ia i ke ala pololei, a hele ma ke kekee. alahale.

45 E ka'u keiki! 'Oi aku ka maika'i o ka hina 'ana o ke kanaka me kona wāwae, ma mua o ka hina 'ana o ke alelo.

46 E ka'u keiki! 'Oi aku ka maika'i o ka hoaaloha kokoke ma mua o ka hoahānau maika'i i kahi mamao aku.

47 E ka'u keiki! mae wale ka nani akā mau ke a'o 'ana, a nalo ka honua a lilo i mea 'ole, akā, 'a'ole lilo ka inoa maika'i i mea lapuwale a i 'ole nalo.

48 E ka'u keiki! o ke kanaka maha ole, ua oi aku kona make mamua o kona ola; a 'oi aku ka maika'i o ka leo o ka uwē 'ana ma mua o ke kani 'ana o ke mele; no ka mea, ke kanikau a me ka uwe ana, ina iloko o lakou ka makau i ke Akua, ua oi aku ia mamua o ka leo o ka oli ana a me ka hauoli ana.

49 E ka'u keiki! 'Oi aku ka 'ūhā o ka rana ma kou lima ma mua o ka kuisa i loko o ka ipu hao o kou hoalauna; a 'o ka hipa kokoke iā 'oe, ua 'oi aku ka maika'i ma mua o ka bipi mamao; a 'o ka manu li'ili'i ma kou lima ua 'oi aku ka maika'i ma mua o nā manu li'ili'i e lele ana; a o ka ilihune e hoiliili ana, ua oi aku ia mamua o ka hoopuehu ana i ka ai nui; a o ka alopeke ola, ua oi aku ia mamua o ka liona make; a 'oi aku ka maika'i o ka paona huluhulu ma mua o ka paona waiwai, 'o ke gula a me ke kālā ke 'ōlelo nei au; no ka mea, ua hunia ke gula a me ke kala, a ua uhiia ma ka honua, aole ikeia; aka, noho ka hulu hipa ma na makeke a ike ia, a he nani ia i ka mea e komo ana.

50 E ka'u keiki! 'oi aku ka maika'i o ka waiwai li'ili'i ma mua o ka waiwai puehu.

51 E ka'u keiki! 'oi aku ka maika'i o ka 'ilio ola ma mua o ke kanaka 'ilihune make.

52 E ka'u keiki! 'Oi aku ka maika'i o ke kanaka 'ilihune i hana pono ma mua o ke kanaka waiwai i make i ka hewa.

53 E ka'u keiki! E malama oe i olelo iloko o kou naau, a e lilo ia i mea nui ia oe, a e makaala oe i ka nalowale ana e hoike mai i ka mea huna o kou hoaaloha.

54 E ka'u keiki! Mai hoopuka aku i kekahi olelo mai kou waha mai, a hiki i kou manao ana me kou naau. Mai ku e mawaena o na kanaka e hakaka ana; aka, e holo oe mai laila aku a e hoomaha ia oe iho.

55 E ka'u keiki! Mai ku e aku i ke kanaka i oi aku kona ikaika mamua o kou, aka, e loa ia oe ka naau ahonui, a me ka hoomanawanui, a me ka pololei, no ka mea, aole mea i oi aku mamua o ia.

56 E ka'u keiki! Mai inaina aku i kou makamaka mua, no ka mea, aole e mau ka lua.

57 E ka'u keiki! e kipa i ka poe ilihune iloko o kona popilikia, a e olelo aku nona imua o ke Suletana, a e hooikaika oe e hoopakele ia ia mai ka waha mai o ka liona.

58 E ka'u keiki! Mai hau'oli 'oe i ka make 'ana o kou 'enemi, no ka mea, li'uli'u e lilo 'oe i hoalauna nona, a

‘o ka mea ho‘omā‘ewa‘ewa iā ‘oe e mahalo ‘oe a e ho‘omaika‘i, a e aloha pū ‘oe me ia.

59 E ka‘u keiki! Ina e ku malie ka wai ma ka lani, a lilo ka manu eleele i keokeo, a i ono ka mura e like me ka meli, alaila e hoomaopopo na kanaka naaupo a me ka poe naaupo, a naauao.

60 E ka‘u keiki! Ina makemake oe e naauao, e aua oe i kou alelo i ka wahahee, a me kou lima i ka aihue, a me kou mau maka mai ike i ka hewa; alaila e kapaia oe he naauao.

61 E ka‘u keiki! na ka mea naauao e hahau ia oe i ka laau, aka, mai poni ka mea naaupo ia oe i ka laau ala ono. E ha‘aha‘a i kou wā ‘ōpiopio a e ho‘onani ‘ia ‘oe i kou wā ‘elemakule.

62 E ka‘u keiki! Mai ku e i ke kanaka i kona mau la o kona ikaika, aole hoi i ka muliwai i na la o kona kaiakahinalii.

63 E ka‘u keiki! mai wikiwiki i ka mare ana o ka wahine; a ina he ma‘i, e helu aku oia i ka mea nana i kumu.

64 E ka‘u keiki! ‘O ka mea nani i kona ‘a‘ahu, ua like nō ia ma kāna ‘ōlelo; a o ka mea ino ma kona aahu, ua like no ia ma kana olelo.

65 E ka‘u keiki! ina ua aihue oe, e hoike aku oe i ke Suletana, a e haawi aku iaia i wahi o ia mea, i hoopakeleia oe mai ona aku, no ka mea, i ole ia, e hoomanawanui oe i ka awaawa.

66 E ka‘u keiki! e hoalohaloa i ke kanaka maona a maona kona lima, a mai hoalohaloa aku i ke kanaka i paa kona lima a pololi.

67 ‘Ehā mau mea i hiki ‘ole ai i ke ali‘i a me kona pū‘ali koa ke malu: ‘o ka ho‘okaumaha ‘ia e ke kuhina, a me ke aupuni ‘ino, a me ka ho‘ohuli ‘ana i ka makemake, a me ka ho‘okaumaha ‘ana i ke kumuhana; a eha mea hiki ole ke nalo: o ka poe naauao, o ka poe naaupo, o ka poe waiwai, a me ka poe ilihune.’

MOKUNA 3

Ua ho‘omaha ‘o Ahikar mai ke komo ‘ana i nā hana o ka moku‘āina. Hā‘awi ‘o ia i kāna waiwai i kāna keiki ho‘opunipuni. Eia ka mo‘olelo kamaha‘o o ka huli ‘ana o ka palaualelo mahalo ‘ole i mea ho‘opunipuni. ‘O ka mana‘o akamai e ho‘opili iā Ahikar ka hopena o kona ho‘opa‘i ‘ia ‘ana i ka make. ‘O ka hopena o Ahikar.

1 Penei ka Haikara i olelo aku ai, a pau kana mau olelo kauoha a me na olelo nane ia Nadana, ke keiki a kona kaikuahine, manao iho la ia e malama ia mau mea a pau, aole nae ia i ike, e hoike mai ana oia ia ia i ka luhi a me ka hoowahawaha a me ka hoowahawaha.

2 Mahope iho, noho malie iho la o Haikara iloko o kona hale, a haawi aku la ia Nadana i kona waiwai a pau, i na kauwakane, a me na kauwawahine, a me na lio, a me na bipi, a me na mea e ae a pau i loa ia ia; a ua mau ka mana o ke kauoha a me ka papa ma ka lima o Nadana.

3 Noho mālie ihola ‘o Haikara i loko o kona hale, a hele akula ‘o Haikara i kēia manawa a aloha i ke ali‘i, a ho‘i akula i kona hale.

4 A ‘ike ihola ‘o Nadana i kona lima pono‘ī ka mana o ke kauoha a me ka pāpā ‘ana, ho‘owahāwahā ‘o ia i ke kūlana o Haikara, a ho‘omā‘ewa‘ewa iā ia, a ho‘omaka

ihola e ho‘ohewa iā ia i nā manawa a pau e ‘ike ‘ia ai ia, me ka ‘ōlelo ‘ana, Aia ko‘u makua kāne ‘o Haikara i loko o kona ‘ai. ‘a‘ole ‘o ia i ‘ike i kēia manawa.’

5 Hoomaka iho la ia e hahau i na kauwakane a me na kauwawahine, a kuai lilo aku i na lio a me na kamelo, a makee me na mea a pau a kona makuakane o Haikara.

6 A ‘ike a‘ela ‘o Haikara, ‘a‘ole ia i aloha aku i kāna po‘e kauwā, a me kāna ‘ohana, kū a‘ela ia, a kipaku akula iā ia mai kona hale aku, a ho‘ouna akula e ha‘i i ke ali‘i ua ho‘opuehu aku ia i kāna waiwai a me kāna ‘ai.

7 Kū a‘ela ke ali‘i, a hea akula iā Nadana, ‘ī akula iā ia, ‘Oiai e ola ana ‘o Haikara, ‘a‘ole e noho ali‘i kekahi ma luna o kona waiwai, ‘a‘ole ho‘i ma luna o kona ‘ohana, ‘a‘ole ho‘i ma luna o kona waiwai.

8 Ho‘oki‘eki‘e a‘ela ka lima o Nadana mai kona makua kāne ‘o Haikara a me kona waiwai a pau, a i kēia manawa, ‘a‘ole ia i komo i loko, ‘a‘ole ho‘i i waho, ‘a‘ole ho‘i i aloha aku iā ia.

9 Alaila mihi iho la o Haikara i kana hana pu ana me Nadana ke keiki a kona kaikuwahine, a ua kaumaha loa ia.

10 He kaikaina ko Nadana, o Benuzaradana kona inoa, a lawe ae la o Haikara ia ia ma kahi o Nadana, a hanai ae la ia ia me ka hanohano nui. A hā‘awi maila ‘o ia iā ia i kāna mau mea a pau, a ho‘olilo iā ia i kia‘āina no kona hale.

11 A ike iho la o Nadana i ka mea i hanaia, loa ia ia ka lili, a me ka lili, a hoomaka oia e hoopii i ka poe a pau i ninau mai ia ia, a e hoomaewaewa aku i kona makuakane o Haikara, i ka i ana, Ua kipaku mai ko‘u makuakane ia‘u mai kona hale aku, a ua ua oi aku ko‘u kaikunane mamua o‘u, aka, ina e haawi mai ke Akua Kiekie loa i ka mana ia‘u, e hooili aku au maluna ona i ka pino o ka pepehiia.’

12 Ho‘omau ihola ‘o Nadana i ka no‘ono‘o ‘ana i ka mea e hina ai kāna e hana ai nona. A ma hope iho, huli a‘ela ‘o Nadana i loko o kona mana‘o, a kākau ihola i palapala iā ‘Akisa, ke keiki a Saa ka Na‘auao, ke ali‘i o Peresia, ‘ī akula penei;

13 Mai ia Senakeriba mai ke alii o Asuria, a me Nineva mai ka malu, a me ke ola kino, a me kona kakauolelo, a me Haikara, ia oe, e ke alii nui! E waiho ka peni ma waena o kāua.

14 A hiki aku keia palapala ia oe, ina e ku oe a e hele koke i ka papu o Niserina, a i Asuria, a me Nineva, e haawi aku au i ke aupuni ia oe me ke kaua ole, a me ke kaua ole.

15 A kakau iho la ia i palapala hou ma ka inoa o Haikara ia Parao ke alii o Aigupita. ‘E malu ka‘u, e ke alii mana!’

16 Ina i hiki aku keia palapala ia oe, e ku oe a e hele i Asuria, a me Nineva i ka papu o Niserina, e haawi aku au ia oe i ke aupuni me ke kaua ole, a me ke kaua ole.

17 A o ka palapala a Nadana, ua like ia me ka palapala a kona makuakane o Haikara.

18 A pelu iho la ia i na palapala elua, a sila iho la i ka sila o kona makuakane o Haikara; aia nō na‘e lākou i loko o ka hale ali‘i.

19 A laila hele akula ‘o ia a kākau i palapala mai ke ali‘i mai i kona makua kāne ‘o Haikara, ‘ī akula, Aloha ku‘u Kuhina, ko‘u Kakauolelo, ko‘u Kuhina, ‘o Haikara.

20 E Haikara, aia hiki aku keia palapala ia oe, e hoakoakoa oe i na koa a pau me oe, a e hemolele lakou i ke kapa a me ka nui, a e lawe mai ia lakou io'u nei i ka lima o ka la ma ka papu o Nisrin.

21 A i ka wa e ike mai ai oe ia'u e hele ana i ou la, e wikiwiki oe e hooikaika i ka poe koa ia'u me he enemy la e kaua mai ia'u; a e makau mai ia kakou, no ka mea, o ko kakou enemy lakou, a inaina mai lakou ia kakou.

22 Ho'opa'a ihola 'o ia i ka palapala, a ho'ouna akula ia Haikara e kekahi o na kauwa a ke ali'i. Lawe a'ela 'o ia i ka palapala 'e a'e ana i kakaui ai, a hohola a'ela i mua o ke ali'i, a heluhelu akula ia ia, a ho'ike aku ia ia i ka sila.

23 A lohe a'ela ke ali'i i ka mea i loko o ua palapala la, pilihua loa ihola ia, a huhu ihola ia me ka inaina nui a me ka wela, 'i akula, Auwe! He aha ka'u i hana ai ia Haiqar i kakaui ai 'o ia i keia mau palapala i ko'u po'e 'enemy? 'O keia anei ka'u uku no ka'u pono ia ia?"

24 I aku la o Nadana ia ia, Mai kaumaha oe, e ke alii; aole hoi e huhu, aka, e hele kaua i ka papu o Nisrin e nana i ka oiaio a i ole.

25 A i ka lima o ka la, ku a'ela 'o Nadana, a lawe akula i ke ali'i, a me ka po'e koa, a me ke kahuna pule, a hele akula i ka wao nahele i ka papu 'o Niserina. Nana ae la ke alii, aia hoi! Ua ho'onohonoho 'ia 'o Haiqar a me ka pu'ali koa.

26 A 'ike akula 'o Haikara aia ke ali'i ma laila, hele maila ia a ho'ailona i ka po'e koa e ne'e aku e like me ke kaua 'ana, a e kaua aku i ke ali'i e like me ka mea i loa'a ma ka palapala, 'a'ole ia i 'ike i ka lua i 'eli 'ia e Nadana. ia ia.

27 A 'ike akula ke ali'i i ka hana a Haikara, ua loa'a ia ia ka hopohopo, a me ka weliweli, a me ka pilihua, a ua huhu loa 'o ia me ka huhu nui.

28 'I akula 'o Nadana ia ia, Ua 'ike anei 'oe, e ku'u haku ke ali'i? He aha ka hana a keia mea 'ino? aka, mai huhu oe, aole hoi e kaumaha, aole hoi e eha, aka, e hele oe i kou hale, a e noho ma kou nohoalii, a na'u no e lawe mai ia Haikar i ou la me ka paa a paa i na kaulahao, a e hookuke aku au i kou enemy mai ou aku la me ka luhi ole.'

29 A ho'i akula ke ali'i i kona noho ali'i, me kona huhu 'ana ia Haikara, 'a'ole ia i hana i kekahi mea nona. A hele akula 'o Nadana ia Haikar a 'i akula ia ia, 'Aloha, e ko'u makua Kane! Ua hau'oli maoli ke ali'i ia 'oe me ka 'oli'oli nui a mahalo ia 'oe no ka hana 'ana i kana kauoha ia 'oe.

30 Ano hoi, ua hoouna mai oia ia'u iou la, e hookuu aku oe i na koa ma ka lakou oihana, a e hele mai io na la me kou mau lima nakii mahope ou, a me kou mau wawae i ke kaulahao, i ike mai na elele a Parao i keia, i ike ai ke alii. makau ia lakou a me ko lakou alii.'

31 Olelo aku la o Haikara, i mai la, O ka lohe, oia ka hoolohe. Ku koke ae la ia, a nakii iho la i kona mau lima mahope ona, a hoopaa iho la i kona mau wawae.

32 Lawe a'ela 'o Nadana ia ia, a hele pu me ia i ke ali'i. A i ke komo 'ana o Haiqar i ke alo o ke ali'i, kulou ihola 'o ia i mua ona ma ka honua, a makemake 'o ia i ka mana a me ke ola mau i ke ali'i.

33 A laila, 'i akula ke ali'i, 'E Haikara, e ku'u Kakauolelo, ke Kia'aina o ka'u mau mea, e ku'u Luna

Nui, ke ali'i o ko'u moku'aina, e ha'i mai 'oe ia'u i ka'u hewa i hana ai ia 'oe i uku mai ai 'oe ia'u ma keia hana 'ino.

34 Ho'ike a'ela lakou ia ia i na palapala ma kana palapala 'ana, a me kana sila. A 'ike 'o Haiqar i keia, ha'alulu kona mau lala a nakinaki 'ia kona alelo, 'a'ole hiki ia ke 'olelo i kahi hua'olelo no ka maka'u; aka, kau aku la ia i kona poo i ka honua, a ua leo.

35 A 'ike akula ke ali'i i keia, mana'o ihola ia, nona mai ia mea, ku koke a'ela ia, kauoha akula ia lakou e pepehi ia Haikara, a e hou i kona 'a'i me ka pahi kaua ma waho o ke kulanakauhale.

36 A laila ho'oho 'o Nadana, 'i akula, E Haikara, e ka maka 'ele'ele! He aha ka mea e pono ai kou noonoo a me kou mana i ka hana ana i keia hana i ke alii?

37 Penei ka olelo a ka mea haiolelo. A 'o Abu Samik ka inoa o ka mea pahi kaua. I aku la ke alii ia ia, E ke kanaka pahikaua! E ku a'e, e hele, e 'oki i ka 'a'i o Haikara ma ka puka o kona hale, a e ho'olei aku i kona po'o mai kona kino aku i ho'okahi haneri kubita.'

38 A laila kukuli ihola 'o Haikara i mua o ke ali'i, 'i akula, E ola mau loa ku'u haku ke ali'i. a ina makemake oe e pepehi mai ia'u, e hookoia kou makemake; a ua 'ike au 'a'ole o'u hewa, aka, pono ke kanaka hewa e ha'i aku i kona hewa; aka nae, e kuu haku ke alii! Ke noi aku nei au ia 'oe a me kou aloha, e 'ae mai i ka pahi kaua e ha'awi mai i ko'u kino i ka'u po'e kaua, i kanu ai lakou ia'u, a e lilo ka kauwa i mohai nau.'

39 Ku a'ela ke ali'i, a kauoha aku i ke kanaka pahi kaua e hana aku ia ia e like me kona makemake.

40 Kauoha koke aku la ia i kana poe kauwa e lalau ia Haikara a me ke kanaka pahikaua, a e hele kohana me ia, i pepehi lakou ia ia.

41 A 'ike maopopo 'o Haikara e pepehi 'ia 'o ia, ho'ouna akula 'o ia i kana wahine, 'i akula ia ia, E hele mai 'oe i waho e halawai me a'u, a e noho pu me 'oe i ho'okahi tausani mau wahine pu'upa'a, a e ho'okomo ia lakou i na 'a'ahu 'ula'ula a me ka poni. kilika i uwe mai lakou ia'u mamua o ko'u make ana.

42 E hoomakaukau oe i papaina na ke kanaka pahikaua, a na kana poe kauwa. E hui pu i ka waina he nui, i inu lakou.'

43 Hana iho la ia i na mea a pau ana i kauoha mai ai ia ia. A he na'auao loa, he akamai, a he na'auao. A ua ho'ohui 'o ia i na mea a pau e hiki ai ke 'olu'olu a me ke a'o 'ana.

44 A i ka hiki 'ana mai o ka po'e koa o ke ali'i a me ka mea pahi kaua, loa'a ia lakou ka papa 'aina i ho'onohonoho pono 'ia, a me ka waina, a me na ki'aha momona, ho'omaka lakou e 'ai a inu, a 'ona a 'ona.

45 A laila, lawe a'ela 'o Haikara i ke kanaka pahi kaua ma waho a'e o ka po'e, 'i akula, E 'Abu Samike, 'a'ole anei 'oe i 'ike, i ka wa i mana'o ai 'o Sarehadum ke ali'i, ka makua Kane o Senakeriba e pepehi ia 'oe, lawe au ia 'oe a huna ia 'oe ma kekahi wahi, Ua emi iho ka huhu o ke alii a ninau mai ia oe?

46 A i ko'u lawe 'ana aku ia 'oe i mua o kona alo, 'oli'oli 'o ia ia 'oe;

47 A ua 'ike au e mihi ke ali'i ia ia no'u, a e huhu nui 'o ia i ka pepehi 'ana ia'u.

48 No ka mea, aole o'u hewa, a i kou manawa e hoike aku ai ia'u imua ona ma kona halealii, e loa ia oe ka pomaikai nui, a e ike oe ua hoopunipuni mai o Nadana ke keiki a ko'u kaikuwahine ia'u, a ua hana mai oia i keia mea ino ia'u; e mihi ke alii i kona pepehi ana ia'u; a i kēia manawa, he hale ka'a ko'u i loko o ke kīhāpai o ko'u hale, 'a'ohe mea i 'ike.

49 E huna oe ia'u iloko ona me ka ike o ka'u wahine. A he kauā ko'u i loko o ka hale pa'ahao e pono ke pepehi 'ia.

50 E lawe mai oe ia ia iwaho, a e hoahu ia ia i ko'u mau kapa, a e kauoha aku i na kauwa, i kona wa e ona ai, e pepehi ia ia. 'A'ole lākou e 'ike 'o wai kā lākou e pepehi nei.

51 A e hoolei aku i kona poo i hookahi haneri kubita mai kona kino aku, a e haawi mai i kona kino na ka'u poe kauwa e kanu ai. A e hoahu oe i ka waiwai nui me au.

52 Hana iho la ka mea pahikaua e like me ke kauoha a Haikara ia ia, a hele aku la ia i ke alii, i aku la ia ia, E ola mau loa kou poo.

53 A laila, ku'u ihola ka wahine a Haikara i ona lā ma kahi pe'e i kēlā me kēia pule i ka mea e lawa ai nona, 'a'ohe mea i 'ike, 'o ia wale nō.

54 Ua haiia ka moololo, a ua hoolahaia ma na wahi a pau o ka pepehiia ana a me ka make ana o Haikara, a uwe iho la na kanaka a pau o ia kulanakauhale.

55 Uwe iho la lakou, i aku la, Auwe oe, e Haikara! a no kou a'o 'ana a me kou lokomaika'i! Aloha oe a me kou ike! Ma hea e loa'a ai kekahi e like me 'oe? auhea la e hiki ai i ke kanaka naauao, naauao, akamai i ka noho alii ana e like me oe, i hiki ai iaia ke hoopiha i kou wahi?"

56 Akā, ua mihi ke ali'i no Haikara, 'a'ole i kōkua kona mihi iā ia.

57 A laila kāhea akula 'o ia iā Nadana, 'ī akula iā ia, E hele 'oe e lawe pū me 'oe i kou mau hoaaloha, a e kanikau a e kanikau no kou makua kāne 'o Haikara, a e kanikau iā ia e like me ka mea mau, e ho'omaika'i aku iā ia.

58 Aka, i ka hele ana o Nadana, ka mea naaupo, ka naaupo, ka naau paakiki, i ka hale o kona makuakane, aole ia i uwe, aole i kanikau, aole hoi i uwe, aka, hoululu oia i ka poe naau ole, a me ka naau ino, a hele aku la e ai a e inu.

59 Ho'omaka ihola 'o Nadana e hopu i nā kauwā wahine a me nā kauā o Haikara, a nakinaki iā lākou, a ho'omā'eha'eha iā lākou, a hamo iā lākou i ka 'ōpala 'eha.

60 Aole ia i manao i ka wahine a kona makuakane, ka mea nana ia i hanai e like me kana keiki pono, aka, ua makemake oia e hana hewa pu me ia.

61 Akā, ua 'oki 'ia 'o Haikara ma kahi pe'e, a lohe 'o ia i ka uwē 'ana o kāna po'e kauā a me kona po'e hoalauna, a ho'omaika'i 'o ia i ke Akua ki'eki'e loa, ka mea aloha, a ho'omaika'i aku, a pule mau 'o ia a noi aku i ke Akua ki'eki'e loa. .

62 Hele mai la ka pahikaua ia Haikara i kela manawa i keia manawa, i kona noho ana mawaena konu o kahi huna; A hoolulu aku la oia ia ia, me ka makemake e hoola ia ia.

63 A i ka wā i ha'i 'ia ai ka mo'olelo ma nā 'āina 'ē, ua pepehi 'ia 'o Haikara ke Sage, 'eha nā ali'i a pau a ho'owahāwahā i ke ali'i 'o Senakeriba, a kanikau lākou iā Haikara ka mea ho'opuka nane.

MOKUNA 4

"Na Nane o ka Sphinx." He aha ka mea i loa'a iā Ahikar. Kona hoi ana mai.

1 A i ka wa i maopopo ai i ke alii o Aigupita ua pepehiia o Haikara, ku koke ae la ia iluna, a kakau iho la i palapala ia Senakeriba ke alii, e hoomanao ana ia ia i ka malu, a me ke ola kino, a me ka ikaika, a me ka hanohano a makou e makemake nui nei nou; kuu hoahanau aloha, ke alii o Senakeriba.

2 Ua makemake au e kukulu i hale pakaua mawaena o ka lani a me ka honua, a ke makemake nei au e hoouna mai oe ia'u i kanaka naauao, akamai nou, nana e hana ia no'u, a e pane mai ia'u i ka'u mau ninau a pau, i loa ia'u ka pono. auhau a me ka auhau o Asuria no na makahiki ekolu.

3 Ho'opa'a ihola ia i ka palapala, a ho'ouna akula iā Senakeriba.

4 Lalau iho la oia ia mea, a heluhelu iho la, a haawi aku la i kona poe kiaaina, a i na'lii o kona aupuni, a pilihua lakou, a hilahila, a huhu loa ia, a haohao i kana mea e hana'i.

5 Alaila, hoakoakoa iho la ia i ka poe kahiko, a me ka poe naauao, a me ka poe naauao, a me ka poe akeakamai, a me ka poe kilo, a me ka poe kilo, a me na mea a pau ma kona aina, a heluhelu iho la ia lakou i ka palapala, i aku la ia lakou, Owai ka mea o oukou e hele aku oe io Parao la ke alii o Aigupita, a e pane aku i kana mau ninau?

6 I aku la lakou ia ia, E ko makou haku e ke alii! Ua ike oe, aohe mea ma kou aupuni i kamaaina i keia mau ninau, o Haiqâr wale no, kou vizier a me ke kakauolelo.

7 Aka, o makou, aole o makou akamai i keia, ke ole o Nadana ke keiki a kona kaikuwahine, no ka mea, ua ao aku oia ia ia i kona naauao a pau, a me kona naauao, a me kona ike. E kahea aku ia oe, malia paha e hiki ia ia ke wehe i keia kaula paakiki.'

8 A laila, hea a'ela ke ali'i iā Nadana, 'ī akula iā ia, E nānā 'oe i kēia palapala, a e ho'omaopopo i ke 'ano o loko. A i ka heluhelu ana o Nadana, i aku la ia, E kuu haku! 'O wai ka mea hiki ke kūkulu i hale kākela ma waena o ka lani a me ka honua?"

9 A lohe ke alii i ka olelo a Nadana, uwe iho la ia me ka ehaeha nui loa, a iho iho la ia mai kona nohoalii mai, a noho iho la ma ka lehu, a hoomaka iho la e uwe me ka uwe ia Haikara.

10 I mai la, E kuu kaumaha! E Haiqâr, 'o wai ka mea i 'ike i nā mea huna a me nā nane! Auwē au iā 'oe, e Haiqâr! E ke kumu o ko'u 'āina a me ke ali'i o ko'u aupuni, ma hea lā e loa'a ai ia'u kou like? E Haiqâr, e ke kumu o ko'u aina, mahea la au e huli aku ai nou? auwe au nou! pehea la au i luku aku ai ia oe! a ua ho'olohe au i ke kama'ilio 'ana a ke keiki hupo, na'aupō, 'ike 'ole, ho'omana 'ole, 'a'ohe kāne.

11 'Ā! a hou Ah no'u iho! 'O wai ka mea hiki ke hā'awi iā 'oe na'u i ho'okahi wale nō, a i 'ole e ha'i mai ia'u ua ola 'o Haiqâr? a e haawi aku au ia ia i ka hapalua o ko'u aupuni.

12 Nohea keia ia'u? Ah, Haiqâr! i ike aku au ia oe i ka manawa hookahi, i piha ai au i ka nana aku ia oe, a me ka hauoli ana ia oe.

13 'Ā! Auwe kuu kaumaha nou a mau loa aku! E Haiqâr, pehea au i pepehi ai ia oe! aole au i hookaulua aku ia oe a ike au i ka hope o keia mea.

14 A uwe iho la ke alii i ka po a me ke ao. I ka ike ana o ke kanaka pahikaua i ka huhu o ke alii, a me kona kaumaha no Haikara, ua palupalu kona naau ia ia, a hele aku la ia imua ona, a i aku la ia ia.

15 E kuu haku! e kauoha mai oe i kau poe kauwa e oki i kuu poo. A laila, 'ī maila ke ali'i iā ia: 'Auwe 'oe, e Abu Samîk, he aha kou hewa?

16 'ī akula ka mea pahi kua iā ia, E ku'u haku! 'O kēlā me kēia kauā i hana kū'ē i ka 'ōlelo a kona haku, ua pepehi 'ia 'o ia, a ua hana ku'e au i kāu kauoha.

17 A laila 'ōlelo maila ke ali'i iā ia. 'Auwe oe, e Abu Samîk, heaha kau i hana ku e ai i ka'u kauoha?

18 'ī akula ka mea pahi kua iā ia, E ku'u haku! Ua kauoha mai oe ia'u e pepehi ia Haikara, a ua ike au e mihi ana oe nona, a ua hana ino ia mai ia, a huna au ia ia ma kekahi wahi, a pepehi aku au i kekahi o kana mau kauwa, a ua maluhia oia i keia wa. luawai, a ina e kauoha mai oe ia'u, e lawe mai au ia ia iou la.

19 'ī maila ke ali'i iā ia. 'Auwe oe, e Abu Samîk! ua hoowahawaha mai oe ia'u a owau no kou haku.

20 'ī akula ka mea pahi kua iā ia, 'A'ole, ma ke ola o kou po'o, e ku'u haku! Ua palekana a ola 'o Haiqâr.'

21 A lohe ke alii i keia olelo, maopopo ia ia mea, a au aku la kona poo, a maule iho la ia i ka olioli, a kauoha aku la ia e lawe mai ia Haikara.

22 'ī akula ia i ka mea pahi kua, E ke kauwā hilina'i! ina he oiaio kau olelo, makemake au e hoowaiwai ia oe, a e hookiekie ae i kou hanohano maluna o kou mau makamaka a pau.

23 Hele akula ka pahi kua me ka 'oli'oli, a hiki i ka hale o Haikara. Wehe a'ela 'o ia i ka puka o kahi pe'e, a iho akula i lalo, a loa'a iā Haikar e noho ana, e ho'omaika'i ana i ke Akua, a e ho'omaika'i ana iā ia.

24 Ho'ōho akula 'o ia iā ia, 'ī akula, E Haikara, ke lawe mai nei au i ka 'oli'oli nui loa, a me ka hau'oli, a me ka 'oli'oli!

25 Ninau mai la o Haikara ia ia, He aha ka lono, e Abu Samike? Hai aku la oia ia ia i na mea a pau no Parao, mai ka mua a ka hope. A laila lawe 'o ia iā ia a hele i ke ali'i.

26 Nana aku la ke alii ia ia, ike aku la oia ia ia me ka nele, a ua loloa kona lauoho e like me ko ka holoholona hihui, a o kona maiuu e like me ka maiuu o ka aeto, a ua lepo kona kino i ka lepo, Ua loli a mae ka waiho'olu'u o kona helehelenā a ua like ia me ka lehu.

27 A 'ike akula ke ali'i iā ia, minamina ihola ia iā ia, kū koke a'ela ia, 'apo maila iā ia, a honi iā ia, a uwē ihola ma luna ona, 'ī akula, E ho'omaika'i 'ia ke Akua; nana oe i hoihoi mai ia'u.

28 A laila hō'olu'olu 'o ia iā ia, a hō'olu'olu iā ia. Wehe a'ela 'o ia i kona 'a'ahu, a ho'okomo i ke kanaka pahi kua, a aloha nui iā ia, a hā'awi iā ia i ka waiwai nui, a ho'omaha ihola iā Haikara.

29 A laila 'ī akula 'o Haikara i ke ali'i, E ola mau loa ku'u haku ke ali'i. 'O ia nā hana a nā keiki o ke ao nei. Ua hana au i laau pama no'u, i hilina'i au maluna ona, a ua kulou ma ka aoao, a hoolēi ia'u ilalo.

30 Aka, e kuu Haku! oia'i au i ikeia imua ou, mai hooluhihewa ia oe. 'ī maila ke ali'i iā ia, E ho'omaika'i 'ia ke Akua, ka mea i hō'ike mai i ke aloha iā 'oe, a ua 'ike ua hana 'ino 'ia 'oe, a ua ho'ōla iā 'oe, a ua ho'opakele iā 'oe i ka pepehi 'ia 'ana.

31 Akā, e hele 'oe i ka 'au'au mehana, a e kahi i kou po'o, a e 'oki i kou mau kui, a e ho'ololi i kou 'a'ahu, a e le'ale'a iā 'oe iho i nā lā he kanahā, i hana maika'i ai 'oe iā 'oe iho, a e ho'omaika'i i kou kūlana, a me ka nani o kou maka. hiki ke ho'i mai i ou lā.'

32 A laila wehe a'ela ke ali'i i kona 'a'ahu makamae, a ho'okomo iā Haikara, a ho'omaika'i akula 'o Haikara i ke Akua, a ho'omaika'i akula i ke ali'i, a ho'i akula i kona hale me ka 'oli'oli a me ka hau'oli, e ho'omaika'i ana i ke Akua ki'eki'e loa.

33 Olioli pu me ia na kanaka o kona hale, olioli pu no hoi kona poe makamaka, a me na mea a pau i lohe i kona ola ana.

MOKUNA 5

Hō'ike 'ia ka leka o nā "nane" iā 'Ahikar. 'O nā keikikāne ma luna o nā 'aeto. 'O ka holo mua "mokulele". Hele i 'Aigupita. 'O 'Ahikar, 'o ia ke kanaka na'auao, he 'ano 'aka'aka. (Pauku 27).

1 Hana iho la ia e like me ke kauoha a ke alii ia ia, a hoomaha iho la ia i na la he kanaha.

2 A laila 'a'ahu ihola ia i kona 'a'ahu nani, a holo akula i ke ali'i, a me kāna po'e kauā ma hope ona, a ma mua ona, me ka 'oli'oli a me ka 'oli'oli.

3 A 'ike a'ela 'o Nadana ke keiki kāne a kona kaikuahine i ka mea i hana 'ia, kau ihola ka maka'u iā ia, a me ka maka'u;

4 A 'ike akula 'o Haikara, komo akula ia i mua o ke ali'i, aloha akula iā ia;

'E kuu Haiqâr aloha! E nana i keia mau palapala a ke alii o Aigupita i hooua mai ai ia makou, mahope iho o kona lohe ana ua pepehiia oe.

5 Ua hoonaukiuki mai lakou ia makou, a ua lanakila lakou maluna o makou, a ua nui na kanaka o ko makou aina i holo i Aigupita, no ka makau i ka auhau a ke alii o Aigupita i hooua mai ai e noi mai ia makou.

6 Lalau iho la o Haikara i ka palapala, a heluhelu iho la, a hoomaopopo iho la i kona mea i loko.

7 I aku la ia i ke alii. Mai huhu, e kuu haku. E hele au i 'Aigupita, a e ho'iho'i aku au i ka 'ōlelo iā Para'o, a e hō'ike aku au iā ia i kēia palapala, a e ha'i aku au iā ia no ka 'auhau, a e ho'iho'i au i ka po'e a pau i holo; a e hoohilahila au i kou poe enemi me ke kokua ana mai o ke Akua kiekie loa, a no ka pomaikai o kou aupuni.

8 A lohe a'ela ke ali'i i kēia 'ōlelo a Haikara, 'oli'oli ihola ia me ka 'oli'oli nui;

9 'Ī akula 'o Haikara i ke ali'i, E hā'awi mai 'oe ia'u i ho'opane'e i nā lā he kanahā, i hiki ia'u ke no'ono'o i kēia nīnau a ho'oponopono. A 'ae ke ali'i i kēia.

10 Hele aku la o Haikara i kona hale, a kauoha aku la i ka poe hahai holoholona e hopu i elua aeto opiopio nona, a hopu lakou ia mau mea, a lawe mai io na la; elua tausani kubita ka loa, a lawe mai la i na kamana, a kauoha ia lakou e hana i elua pahu nui, a pela lakou i hana'i.

11 Lawe ae la ia i na keiki liilii elua, a kaumaha aku la i na keikihipa i kela la i keia la, a hanai i na aeto a me na keiki kane, a hoohehee i na keiki ma ke kua o na aeto, a nakii iho la ia laua i ka paa paa, a nakii i ke kaula ma na wawae. o na aeto, a e lele liilii lakou i kela la i keia la, a hiki i ka umi kubita, a maa lakou, a naauao ia; a pii aku la lakou i ka loa o ke kaula a hiki i ka lani; aia nā keikikāne ma ko lākou kua. A laila huki maila 'o ia iā lākou iā ia iho.

12 A ike iho la o Haikara, ua hookoia kona makemake, kauoha aku la ia i na keiki, i ka wa e laweia'i lakou iluna i ka lani, e hoohehee lakou, i ka i ana.

13 E lawe mai ia makou i ka lepo a me ka pohaku, i kukulu makou i pakaua no Parao ke alii, no ka mea, ua molowa makou.

14 'A'ole i pau 'o Haikara i ke a'o 'ana a me ka ho'oma'ama'a 'ana iā lākou a hiki i ko lākou kūlana ki'eki'e loa.

15 Ha'alele 'o ia iā lākou, hele akula i ke ali'i, 'Ī akula iā ia, E ku'u haku! ua pau ka hana e like me kou makemake. E ala mai oe me au i hoike aku au ia oe i ka mea kupanaha.

16 Ku ae la ke alii iluna a noho pu me Haikara, a hele aku la i kahi akea, a hoouna aku la e lawe mai i na aeto a me na keiki kane; ua ao aku oia ia lakou. A laila huki maila 'o ia iā lākou a ho'onoho iā lākou ma ko lākou mau wahi.

17 Mahalo nui loa iholā ke ali'i a me ka po'e me ia: honi a'ela ke ali'i iā Haikara ma waena o kona mau maka, 'Ī akula iā ia, E hele me ka maluhia, e ka'u mea i aloha ai. E ka haaheo o ko'u aupuni! i Aigupita, a e pane aku i na nīnau a Parao, a lanakila maluna ona ma ka ikaika o ke Akua kiekie loa.

18 Alaila, uwe aku la oia ia ia, a lawe aku la i kona poe koa, a me kona poe koa, a me na kanaka ui, a me na aeto, a hele aku la i na hale o Aigupita; a i kona hiki ana, huli ae la ia i ka aina o ke alii.

19 A ike iho la na kanaka o Aigupita, ua hoouna aku o Senakeriba i kekahi kanaka no ka ahaolelo malu e kama'ilio pu me Parao, a e hai aku i kana mau nīnau, hai aku la lakou ia Parao i ke alii; .

20 Hele aku la ia a komo i ke alo o Parao, a kulou iho la ia ia e like me ka pono o na'līi.

21 'Ī akula 'o ia iā ia, E ku'u haku ke ali'i! Ke aloha aku nei o Senakeriba ke alii ia oe me ka malu nui, a me ka ikaika, a me ka hanohano.

22 A ua ho'ouna mai 'o ia ia'u, 'o ia kekahi o kāna po'e kauā, i pane aku au i kāu mau nīnau, a e ho'okō i kou makemake a pau; ka lani a me ka honua.

23 A ma ke kōkua 'ana mai o ke Akua ki'eki'e loa, a me kou lokomaika'i, a me ka mana o ku'u haku ke ali'i, e kūkulu au ia mea nou e like me kou makemake.

24 Aka, e kuu haku e ke alii! 'O kāu i 'ōlelo ai ma laila no ka 'auhau o 'Aigupita i nā makahiki 'ekolu, 'o ke kūpa'a o ke aupuni, 'o ia ka ho'opono 'oia'i'o; auhau au i olelo mai ai.

25 A ina i pane aku au ia oe i kau mau nīnau, nau no e hoouna aku i ka mea au i olelo mai ai i kuu haku i ke alii.

26 A lohe 'o Para'o i kēia 'ōlelo, kāhāhā iholā ia, a pilihua ho'i i ka hiki 'ana o kona alelo, a me ka 'olu'olu o kāna 'ōlelo.

27 'Ī maila ke ali'i 'o Para'o iā ia, E ke kanaka! 'O wai kou inoa? 'Ī maila kēlā, 'O 'Abikama kāu kauā, a 'o wau ho'i he 'aneene 'u'uku no nā 'anene o ke ali'i 'o Senakeriba.

28 'Ī maila 'o Para'o iā ia, 'A'ole anei he mea i 'oi aku kou hanohano ma mua ou, i ho'ouna mai ai 'o ia ia'u i kahi 'anu'u iki e pane mai ia'u, a e kama'ilio pū me a'u?

29 I aku la o Haikara ia ia, E kuu haku e ke alii! Ke makemake nei au i ke Akua ki'eki'e loa e ho'okō au i ka mea i loko o kou mana'o, no ka mea, me ke Akua pū me ka po'e nāwaliwali e ho'ohilahila 'o ia i ka po'e ikaika.'

30 A laila, kauoha a'ela 'o Para'o e ho'omākaukau lākou i hale no 'Abikama, a e hā'awi iā ia i 'ai, a me ka 'ai, a me ka mea inu, a me kāna mea e pono ai.

31 A pau ia hana, ekolu la mahope iho, hōahu iho la o Parao ia ia iho i ka lōle poni a me ka ulaula, a noho iho la ma kona nohoalii, a ku mai la kona mau luna a pau, a me na'līi o kona aupuni, me na lima kea, a pili ko lakou mau wawae, a kulou iho la na poo.

32 Ho'ouna akula 'o Para'o e ki'i iā 'Abikama;

33 'Ī maila ke ali'i 'o Para'o iā ia, E 'Abikama, me wai lā wau e like ai? a me na'līi o ko'u aupuni, me wai la lakou e like ai?"

34 'Ī akula 'o Haikara iā ia, E ku'u haku, e ka hoahānau, ua like 'oe me Bela ki'i, a ua like nā ali'i o kou aupuni me kāna po'e kauwā.

35 'Ī maila kēlā iā ia, E hele 'oe, a e ho'i mai i 'ane'i i ka lā 'apōpō. Hele akula 'o Haikara e like me ke kauoha a ke ali'i iā Para'o.

36 A ia la ae, hele aku la o Haikara i ke alo o Parao, a kulou iho la ia imua o ke alii. Ua 'a'ahu 'ia 'o Para'o i ka 'ula'ula, a ua 'a'ahu 'ia nā ali'i i ke ke'oke'o.

37 'Ī akula 'o Para'o iā ia, E 'Abikama, me wai lā wau e like ai? a me na 'līi o ko'u aupuni, me wai la lakou e like ai?"

38 I aku la o Abikama ia ia, E kuu haku! ua like oe me ka la, a ua like kau poe kauwa me kona mau kaola. 'Ī maila 'o Para'o iā ia, E hele 'oe i kou hale, a i ka lā 'apōpō e hele mai 'oe i 'ane'i.

39 Kauoha ae la o Parao i kona ahaaina e aahu i ke keokeo maikai, a ua kahikoia o Parao e like me lakou, a noho iho la ma kona nohoalii, a kauoha aku la ia lakou e kii ia Haikara. Komo aku la ia a noho iho la imua ona.

40 'Ī akula 'o Para'o iā ia, E 'Abikama, 'o wai lā wau e like ai? a me ko'u poe alii, ua like lakou me wai?

41 I aku la o Abikama ia ia, E kuu haku! Ua like oe me ka mahina, a ua like kou poe alii me na hoku a me na

hoku.' 'Ī maila 'o Para'o iā ia, E hele 'oe ma 'ane'i i ka lā 'apōpō.

42 A laila, kauoha a'ela 'o Para'o i kāna po'e kauwā e 'a'ahu lākou i nā 'a'ahu like 'ole, a 'a'ahu ihola 'o Para'o i ka 'a'ahu 'ula'ula 'ula'ula, a noho ihola ma kona noho ali'i, a kauoha akula iā lākou e ki'i iā 'Abikama. Komo aku la ia, a kulou iho la imua ona.

43 I aku la ia, E Abikama, owai la wau e like ai? a me ko'u poe koa, me wai la lakou e like ai? 'Ī akula ia, E ku'u haku! Ua like oe me ka malama o Aperila, a ua like kou mau puali me kona mau pua.'

44 A lohe ae la ke alii, olioli iho la ia me ka olioli nui, i aku la, E Abikama! I ka manawa mua, ua hoohalike oe ia'u me ke kii o Bela, A me ko'u poe alii me kana poe kauwa.

45 A 'o ka lua o kou ho'ohālikelike 'ana ia'u me ka lā, A me ko'u po'e ali'i me ka lā.

46 A o ke kolu o kou hoohalike ana ia'u me ka mahina, A me ko'u poe alii i na hoku a me na hoku.

47 A i ka ha o kou hoohalike ana ia'u me ka malama o Aperila, A me ko'u poe alii i kona mau pua. Aka, ano, e Abikama! E ha'i mai 'oe ia'u, e kou haku, ke ali'i, 'o Senakeriba, 'o wai lā kona like? a me kona poe alii, ua like lakou me wai?

48 Ho'ōho a'ela 'o Haikara me ka leo nui, 'ī akula, 'A'ole loa au e ha'i aku i ku'u haku i ke ali'i, a e noho 'oe ma luna o kou noho ali'i. Aka, e ku oe iluna i kou mau wawae, i hai aku au ia oe i ka mea e like ai kuu haku ke alii, a me kona poe alii.

49 Pioloke iho la o Parao i ke kuokoa o kona alelo, a me kona wiwo ole i ka olelo ana mai. A laila, kū a'ela 'o Para'o mai kona noho ali'i mai, a kū i mua o Haikara, 'ī akula iā ia, E ha'i mai 'oe ia'u, i 'ike ai au i kou haku ke ali'i me wai lā, a me kona po'e ali'i, ua like lākou me lākou.

50 'Ī maila 'o Haikara iā ia, 'O ku'u haku ke Akua o ka lani, a 'o kona mau ali'i, 'o ia ka uila a me ka hekili;

51 Kauoha mai la ia i ka hekili, a hoomalamalama mai la, a ua ua, paa iho la ia i ka la, aole ia e hoomalamalama mai, a me ka mahina a me na hoku, aole lakou i poai.

52 A kauoha 'o ia i ka 'ino, a pā mai ia a hā'ule ka ua, a hehi 'o ia iā 'Apelila a luku i kona mau pua a me kona mau hale.'

53 A lohe a'ela 'o Para'o i kēia 'ōlelo, pilihua loa ia, a ua huhū loa ia, 'ī akula iā ia, E ke kanaka! e hai mai oe ia'u i ka oiaio, a e hoike mai oe ia'u owai oe.'

54 Hai mai la kela ia ia i ka oiaio. 'O wau 'o Haiqār ke kākau 'ōlelo, ka mea 'oi loa o nā 'aha kūkā malu o ke ali'i 'o Senakeriba, a 'o wau nō kāna vizier a 'o ke Kia'āina o kona aupuni, a me kona Kuhina Nui.'

55 I mai la kela ia ia, Ua hai mai oe i ka oiaio ma keia olelo. Akā, ua lohe mākou iā Haikara, ua pepehi 'o Senakeriba ke ali'i iā ia, akā, me he mea lā ua ola 'oe.

56 'Ī akula 'o Haikara iā ia, 'Ae, pēlā nō, akā, e ho'omaika'i 'ia ke Akua, ka mea i 'ike i ka mea i hūnā 'ia; ia'u, a pomaikai ka mea paulele ia ia.'

57 'Ī maila 'o Para'o iā Haikara, E hele 'oe, a e hiki mai 'oe ma 'ane'i i ka lā 'apōpō, a e ha'i mai ia'u i kekahi 'ōlelo a'u i lohe 'ole ai i ko'u po'e ali'i, a me nā kānaka o ko'u aupuni, a me ko'u 'āina.

MOKUNA 6

Ua holomua ka maalea. Ua pane 'o 'Ahikara i nā nīnau a pau a Para'o. 'O nā keikikāne ma ka 'aeto ka piko o ka lā. Ua hō'ike 'ia 'o Wit, 'a'ole loa i loa'a ma ka Palapala Hemolele kahiko, ma nā pauku 34-45.

1 Hele aku la o Haikara i kona hale, a kakau iho la i palapala, penei:

2 Na Senakeriba mai ke alii o Asuria. a me Nineva ia Parao ke alii o Aigupita.

3 Aloha oe, e kuu hoahanau; a o ka makou e hoike aku nei ia oe ma keia, ua nele ke kaikaina i kona kaikaina, a me na alii o kekahi i kekahi; kekahi o na koa, i lilo ai au ia lakou. A liuliu iki, e hoouna aku au ia oe.'

4 A pelu iho la ia i ka palapala, a ia la ae, haawi aku la ia Parao.

5 A ike aku la ia, pihoihoi iho la, i aku la ia ia, He oiaio, aole au i lohe i ka olelo e like me keia na kekahi.

6 I aku la o Haikara ia ia, He oiaio, he aie keia i kuu haku i ke alii.

7 A 'ae mai 'o Para'o i kēia, 'ī akula, E Haikara, ua like ia me 'oe ka po'e ho'opono i ka 'oihana ali'i.

8 E ho'omaika'i 'ia ke Akua, nāna 'oe i hemolele i ke akamai, a i ho'onani iā 'oe i ke akeakamai a me ka 'ike.

9 Ano, e Haikara, ke koe nei ka makou makemake ia oe, e kukulu oe i hale pakaua mawaena o ka lani a me ka honua.

10 I mai la o Haikara, O ka lohe, oia ka hoolohe. E kūkulu au i hale kākela nou e like me kou makemake a me kou makemake; aka, e kuu haku, ua hoomakaukau au no makou i ka lime, a me ka pohaku, a me ka palolo, a me ka poe paahana, a he poe hana akamai ko'u, nana lakou e kukulu nou e like me kou makemake.'

11 A hoomakaukau iho la ke alii i na mea a pau nona, a hele aku la lakou i kahi akea; a hele akula 'o Haikara a me kāna mau keiki kāne i laila, a lawe pū 'o ia i nā 'aeto a me nā kānaka 'ōpiopio; a hele akula ke ali'i a me kona po'e ali'i a pau, a ho'ākoakoa 'ia ke kūlanakauhale a pau e 'ike i ka mea a Haikara e hana ai.

12 A laila, ku'u a'ela 'o Haikara i nā 'aeto i waho o nā pahu, a nakinaki ihola i nā kānaka 'ōpiopio ma ko lākou kua, a nakinaki ihola i nā kaula i nā wāwae o nā 'aeto, a ho'oku'u akula iā lākou e hele i ka lewa. A lele a'ela lākou i luna, a noho ma waena o ka lani a me ka honua.

13 A hoomaka ae la na keiki e hooho, i ka i ana, E lawe mai i na pohakulepo, e lawe mai i ka lepo, i kukulu makou i ka halealii o ke alii, no ka mea, ke ku nei makou me ka hana ole.

14 Kahaha iho la ka naau o ua ahakanaka la, a kahaha iho la. Kahaha iho la ke alii a me kona poe alii.

15 Hoomaka iho la o Haikara a me kana poe kauwa e hahau i ka poe paahana, a hooho lakou i ka poe koa o ke alii, i aku la ia lakou, E lawe mai i ka poe akamai i ka lakou makemake, mai keakea aku i ka lakou hana.

16 'Ī akula ke ali'i iā ia, Ua hehena 'oe; 'O wai ka mea hiki ke lawe i kekahi mea a hiki i kēlā mamao?'

17 I aku la o Haikara ia ia, E kuu haku! pehea lā mākou e kūkulu ai i hale kākela ma ka lewa? a ina maanei kuu

haku ke alii, ina ua kukulu oia i mau hale kakela i ka la hookahi.'

18 'Ī akula 'o Para'o iā ia, E hele 'oe, e Haikara, i kou wahi e noho ai, a e ho'omaha;

19 Hele aku la o Haikara i kona hale, a ia la ae, ikeia oia imua o Parao. 'Ī maila 'o Para'o, E Haikara, he aha ka mea i lohe 'ia no ka lio o kou haku? no ka mea, i kona uwē ana ma ka 'āina 'o 'Asuria a me Nineva, a lohe kā mākou mau wāhine wahine i kona leo, ho'ohua ihola lākou.

20 A lohe o Haikara i keia olelo, hele aku la ia, lalau iho la i ka popoki, a nakii ia ia, a hahau iho la ia ia me ka hahau ikaika loa, a lohe ko Aigupita; a hele aku la lakou a hai aku i ke alii.

21 Ho'ouna akula 'o Para'o e ki'i iā Haikara, 'ī akula iā ia, E Haikara, no ke aha lā 'oe e hahau ai pēlā me ka hahau 'ana i ua holoholona 'a'a lā?

22 'Ī akula 'o Haikara iā ia, E ku'u haku ke ali'i! Oiaio, ua hana ino mai oia ia'u, a ua pono keia papapa a me ka hahau ana, no ka mea, ua haawi mai kuu haku alii o Senakeriba ia'u i moa maikai, a he leo oiaio ikaika kona, a ua ike i na hora o ke ao a me ka po.

23 Ala ae la ka popoki i keia po, a oki iho la i kona poo, a hele aku la, a no keia hana ana au i hana aku ai ia ia i keia pulupulu.

24 'Ī akula 'o Para'o iā ia, E Haikara, ua 'ike au i kēia mau mea a pau, ua 'elemakule 'oe, a ua 'oi aku kou 'ā'ī, no ka mea, ma waena o 'Aigupita a me Nineva, he kanaonokumamāwalu nā 'āina 'ē; ke poo o kau moa a hoi mai?

25 I aku la o Haikara ia ia, E kuu haku! Ina paha he kaawale keia mawaena o Aigupita a me Nineva, pehea la e lohe ai kau mau kane wahine i ka u ana o ka lio o kuu haku o ke alii, a hoohei i ka lakou mau keiki? a pehea la e hiki ai ka leo o ka lio i Aigupita?

26 A lohe a'ela 'o Para'o, 'ike ihola ia, ua pane mai 'o Haikara i kāna mau nīnau.

27 'Ī akula 'o Para'o, E Haikara, ke makemake nei au e hana 'oe i mau kaula no ke one kai.

28 'Ī akula 'o Haikara iā ia, E ku'u haku e ke ali'i, e kauoha 'oe iā lākou e lawe mai ia'u i kaula no loko mai o ka waihona kālā, i hana ai au i kekahi e like me ia.

29 A laila, hele akula 'o Haikara ma hope o ka hale, a hū a'ela i nā lua ma kahakai o ke kai, a lawe a'ela i ka lima o ke one ma kona lima, he one kai, a puka a'ela ka lā a komo i loko o nā lua, hohola a'ela 'o ia. ke one i ka la a lilo i mea ulana me he kaula la.

30 I mai la o Haikara, E kauoha mai oe i kau poe kauwa e lalau i keia mau kaula, a i kou manawa e makemake ai, na'u no e ulana ia oe i kekahi mea e like me lakou.

31 'Ī maila 'o Para'o, E Haikara, he pōhaku wili kā mākou ma 'ane'i, a ua haki ia, a ke makemake nei au nau e humuhumu.

32 Nana aku la o Haikara ia mea, a loa ia ia kekahi pohaku.

33 'Ī akula 'o ia iā Para'o, E ku'u haku! He haole au, 'a'ohe a'u mea hana humuhumu.

34 Aka, ke makemake nei au ia oe e kauoha aku i kou poe kamaa pono e oki i na kui o keia pohaku, i humuhumu iho au i ua pohaku wili palaoa la.

35 A 'aka'aka ihola 'o Para'o a me kona po'e ali'i a pau. I mai la ia, E hoomaikaiia ke Akua kiekie loa, nana i haawi mai keia naauao a me ka ike ia oe.

36 A 'ike a'ela 'o Para'o ua lanakila 'o Haikara ma luna ona, a ho'iho'i akula i kāna 'ōlelo 'ana iā ia, 'oli'oli koke 'o ia, a kauoha akula iā lākou e 'auhau nona i 'ekolu makahiki, a e lawe iā lākou i Haikara.

37 Wehe a'ela 'o ia i kona 'a'ahu, a ho'okomo iā Haikara, a me kona po'e koa, a me kāna po'e kauwā, a hā'awi akula iā ia i ka uku no kona hele 'ana.

38 'Ī akula 'o ia iā ia, E hele me ka maluhia, e ka ikaika o kona haku, a me ka ha'aheo o kāna mau kauka! Ua like anei kekahi o na Suletana ia oe? E aloha aku oe i kou haku ke alii ia Senakeriba, a e hai aku ia ia i ko makou hoouna ana aku ia ia i na makana;

39 Ku ae la o Haikara, a honi aku la i na lima o Parao, a honi aku la i ka honua imua ona, a noi aku la i ka ikaika, a me ka hoomau ana, a me ka waiwai ma kona waihona waiwai, i aku la ia ia, E kuu haku! Ke noi aku nei au iā 'oe, 'a'ole e noho kekahi o ko kākou lāhui kanaka ma 'Aigupita.

40 Kū a'ela 'o Para'o, a ho'ouna akula i nā 'elele e ha'i aku ma nā alanui o 'Aigupita, 'a'ole e noho kekahi o ko 'Asuria, a me ko Nineva ma ka 'āina 'o 'Aigupita, akā, e hele pū lākou me Haikara.

41 A laila, hele akula 'o Haikara a uwē akula i ke ali'i iā Para'o, a hele akula e 'imi i ka 'āina 'o 'Asuria a me Nineva; a ia ia kekahi mau waiwai a me ka waiwai nui.

42 A hiki aku la ka lohe ia Senakeriba ke alii, e hele mai ana o Haikara, hele aku la ia e halawai me ia, a olioli loa ia ia me ka olioli nui, apo aku la ia ia, honi aku la ia ia, i aku la ia ia, Aloha oe i ka hale, e ka hoahanau! ko'u kaikaina 'o Haiqâr, ka ikaika o ko'u aupuni, a me ka ha'aheo o ko'u aupuni.

43 E noi mai oe i kou makemake ia'u, ina paha e makemake oe i ka hapalua o ko'u aupuni a me ko'u waiwai.

44 A laila 'ī akula 'o Haikara iā ia, E ku'u haku ke ali'i, e ola mau loa 'oe! E aloha mai oe, e kuu haku ke alii. ia Abu Samîk ma ko'u hakahaka, no ka mea, aia ko'u ola iloko o ka lima o ke Akua a me kona.'

45 A laila 'ī akula 'o Senakeriba ke ali'i, E ho'omaika'i 'ia 'oe, e ka'u mea aloha, 'o Haikara! E ho'oki'eki'e au i ke kŭlana o Abu Samîk i ka pahi kaua ma mua o ko'u mau 'aha kŭkā malu a me ka'u mau punahele.'

46 A laila, nīnau maila ke ali'i iā ia i kona noho pū 'ana me Para'o mai kona hiki 'ana mai, a hiki i kona hele 'ana mai kona alo aku, a pehea ho'i kāna pane 'ana i kāna mau nīnau a pau, a me ka loa'a 'ana mai o ka 'auhau mai ona aku lā, a me ka uku 'ana. o na lole a me na makana.

47 A 'oli'oli 'o Senakeriba ke ali'i me ka 'oli'oli nui, 'ī akula iā Haikara, E lawe 'oe i kâu mea e makemake ai no kēia 'auhau;

48 A 'o Haikara i waena: E ola mau ke ali'i! 'A'ohe o'u makemake, 'o ka maluhia o ku'u haku ke ali'i, a me ka ho'omau 'ana o kona nui.

49 E kuu haku! He aha ka'u e hana ai me ka waiwai a me nā mea like? aka, i aloha mai oe ia'u, e haawi mai oe ia Nadana i ke keiki a ko'u kaikuwahine, i uku aku au ia

ia no kana mea i hana mai ai ia'u, a e haawi mai oe i kona koko ia'u, a e malama mai ia'u me ka hala ole.'

50 I aku la o Senakeriba ke alii, E lawe oe ia ia, ua haawi aku au ia ia nau. Lalau aku la o Haikara ia Nadana, i ke keiki a kona kaikuwahine, a nakinaki iho la i kona mau lima i na kaulahao hao, a lawe aku la ia ia i kona hale, a kau aku la i ke kupee kaumaha ma kona mau wawae, a nakii iho la ia ia i kahi kaula paa, a nakii iho la ia ia. i loko o kahi ke'ena pouli ma ka 'ao'ao o ka hale ho'omaha, a ho'onoho iā Nebuhala i kia'i ma luna ona e hā'awi iā ia i wahi berena a me kahi wai li'ili'i i kēlā me kēia lā.

MOKUNA 7

'O nā 'ōlelo nane a 'Ahikar kahi i ho'opau ai i ka ho'ona'auao 'ana i kāna mau mo'opuna. 'O nā 'ano like 'ole. Kāhea 'o Ahikar i ke keiki i nā inoa nani. Eia ka pau ana o ka moololo o Ahikar.

1 A i ko Haikara i hele aku ai i loko, a i waho, hahau aku la oia ia Nadana, ke keiki a kona kaikuwahine, me ka olelo naauao ia ia;

2 E Nadana, e kuu keiki! Ua hana aku au iā 'oe i ka maika'i a me ka lokomaika'i a ua uku mai 'oe ia'u i ka mea 'ino a me ka hewa a me ka pepehi kanaka.

3 'E ka'u keiki! ua oleloia ma ka olelo nane, O ka mea hoolohe ole me kona pepeiao, e hoolohe no lakou ia ia me ka ohe o kona ai.'

4 I aku la o Nadana, No ke aha la oe i huhu mai ai ia'u?

5 'Ī akula 'o Haikara iā ia, No ka mea, ua hānai au iā 'oe, a ua a'o aku iā 'oe, a ua hā'awi aku au iā 'oe i ka hanohano a me ka mahalo, a i ho'onui ai iā 'oe, a ua hānai iā 'oe me ka 'oi loa o ka 'ohana, a ua ho'onoho iā 'oe ma ko'u wahi i ho'oilina no'u. ma ke ao nei, a ua hana mai oe ia'u me ka pepehi kanaka, a ua uku mai oe ia'u i ko'u luku ana.

6 Akā, ua 'ike 'o Iēhova ua hewa au, a ua ho'ōla mai 'o ia ia'u i ka waiwai āu i ho'onoho ai no'u;

7 E kuu keiki! Ua like oe ia'u me ka moohueloawa nana e hahau i ke keleawe, a hou iho ia.

8 E kuu keiki! Ua like 'oe me ka gazelle e 'ai ana i nā a'a o ka hehena, a ho'ohui ia ia'u i kēia lā a i ka lā 'apōpō e pe'e lākou i loko o ko'u a'a.

9 E kuu keiki! ua hele aku oe i ka mea i ike i kona hoa noho olohelohe i ka wa anu o ka hooilo; lalau aku la ia i ka wai anu, a ninini iho maluna ona.

10 E kuu keiki! Ua like oe ia'u me ke kanaka i lalau i ka pohaku, a kiola aku la i ka lani e hailuku i kona Haku me ia. Aole i ku ka pohaku, aole i hiki ke kiekie, aka, ua lilo ia i kumu o ka hewa a me ka hewa.

11 E kuu keiki! ina ua hoohanohano oe ia'u, a ua malama mai ia'u, a ua hoolohe mai i ka'u mau olelo, ina ua lilo oe i hooilina no'u, a ua noho alii oe maluna o ko'u mau aupuni.

12 E ka'u keiki! E ike oe, ina he umi kubita ka loa o ka huelo o ka ilio a o ka puaa, aole ia e pili i ka waiwai o ka lio, ina e like me ke kilika.

13 E kuu keiki! Ua manao au e lilo ana oe i hooilina no'u i kuu make ana; a no kou huāhuā a me kou ha'aeo i

makemake ai e pepehi ia'u. Aka, ua hoopakele mai ka Haku ia'u mai kou maalea mai.

14 E ka'u keiki! Ua like oe ia'u me he pahele la i kauia ma ka puu opala, a hele mai la ka manu liu, a loa ia ia ka pahele. Olelo aku la ka manu liilii i ka hei, "Heaha kau hana maanei?" I mai la ka pahele, "Ke pule nei au i ke Akua maanei."

15 Ninau aku la ka ipuka ia ia, Heaha ka laau au e paa nei? I mai la ka pahele, "He laau oka ia a'u e hilina'i ai i ka wa pule."

16 'Ī maila ka ipu, He aha kēlā mea i loko o kou waha? I mai la ka pahele: "O ia ka berena a me ka ai a'u e hali nei no ka poe pololi a me ka poe ilihune e hele kokoke mai ia'u."

17 I mai la ka ipukai, E hiki anei ia'u ke hele aku e ai, no ka mea, ua pololi au? A olelo mai la ka pahele ia ia, "E hele mai i mua." A ne'e aku ka 'i'o e 'ai.

18 Ku ae la ka pahele, a lalau iho la i ka ipukai ma kona ai.

19 Olelo aku la ka ipu, i aku la i ka hei, Ina o kau berena ia na ka pololi, aole ke Akua i malii mai i kau manawalea a me kau hana lokomaikai ana mai.

20 A inā 'o ia kāu ho'okē 'ai a me kāu pule, 'a'ole e malii mai ke Akua mai ou aku i kāu ho'okē 'ai a me kāu pule, 'a'ole ho'i e ho'okō ke Akua i ka mea maika'i iā 'oe.

21 E kuu keiki! Ua lilo 'oe ia'u (me he) liona i launa pū me ka hoki, a hele ka hoki i mua o ka liona i kekahi manawa; a i kekahi la, lele aku la ka liona maluna o ka hoki a ai iho la.

22 E ka'u keiki! Ua like 'oe ia'u me ka wīwī i loko o ka palaoa, no ka mea, 'a'ole ia he mea maika'i i kekahi mea;

23 E kuu keiki! Ua like oe me ke kanaka i lulu i na sara palaoa he umi, a hiki i ka wa e ohi ai, ku ae la ia, a ohi iho, a hoiliili, a hehi iho, a hooikaika loa ia mea, a lilo ia i umi. ana, a olelo aku la kona haku ia ia: "E ka mea palaualelo! aole oe i nui, aole hoi oe i emi."

24 E ka'u keiki! Ua like 'oe ia'u me ka 'upena i ho'olei 'ia i loko o ka 'upena, 'a'ole hiki iā ia ke ho'ōla iā ia iho, akā, kahea aku 'o ia i nā 'upena, e ho'olei iā ia iho i ka 'upena.

25 E ka'u keiki! Ua like 'oe ia'u me ka 'īlio i anuanu, a komo ia i loko o ka hale o ka potera e pumehana.

26 A mahana a'ela ia, ho'omaka a'ela ia e 'ō mai iā lākou, a kipaku akula lākou iā ia a ku'i, i 'ole ia e nahu mai iā lākou.

27 E ka'u keiki! Ua like 'oe ia'u me ka pua'a i komo i loko o ka 'au'au wela me nā kānaka maika'i, a i kona puka 'ana mai loko mai o ka 'au'au wela, 'ike 'o ia i kahi lua lepo, a iho iholā ia a 'au'au i loko.

28 E ka'u keiki! Ua like 'oe ia'u me ke kao i hui pū me kona mau hoa hele i ka mōhai, 'a'ole hiki iā ia ke ho'ōla iā ia iho.

29 E kuu keiki! 'o ka 'īlio hānai 'ole 'ia i ka hahai holoholona 'ana, lilo ia i 'ai na ka nalo.

30 E ka'u keiki! O ka lima hana ole a oopalau, a (ka mea) makee a me ka maalea, e oki ia mai kona poohiwi aku.

31 E ka'u keiki! 'O ka maka i 'ike 'ole 'ia i ka mālamalama, e 'ōhie nā manu koraka iā ia a e uhuki.

32 E kuu keiki! Ua like 'oe ia'u me ka lā'au a lākou i 'oki ai i nā lālā, a 'ōlelo maila ia iā lākou, "Inā 'a'ole i loko o ko 'oukou lima kekahi mea o'u, 'a'ole hiki iā 'oukou ke 'oki ia'u."

33 E kuu keiki! Ua like 'oe me ka popoki a lākou i 'ōlelo ai: "E waiho i ka 'aihue a hana mākou i kaula gula nou a hānai iā 'oe i ke kō a me nā 'alemona."

34 'Ī maila kēlā, 'A'ole au i pōina i ka hana a ko'u makua kāne a me ko'u makuahine.

35 E ka'u keiki! Ua like no oe me ka nahesa e holo ana maluna o ka laau oioi, i kona wa mawaenakonu o ka muliwai, a ike aku la ka iliohae ia laua, i aku la, "Pino maluna o ka ino, a o ka mea i oi aku ke kolohe ia laua, e alakai ia laua."

36 'Ī akula ka nahesa i ka 'ilio hae, 'O nā keiki hipa a me nā kao, a me nā hipa āu i 'ai ai i kou ola 'ana, e ho'ihō'i anei 'oe iā lākou i ko lākou mau mākuā, a i ko lākou mau mākuā, 'a'ole paha?

37 I aku la ka iliohae, Aole. I mai la ka nahesa ia ia, "Ke manao nei au, o oe ka mea ino loa o makou."

38 E ka'u keiki! Ua hanai au ia oe i ka ai maikai, aole oe i hanai mai ia'u i ka berena maloo.

39 E kuu keiki! Hā'awi wau iā 'oe i ka wai kō. e inu a me ka syrup maika'i, 'a'ole 'oe i hā'awi mai ia'u i ka wai o ka luawai e inu ai.

40 E kuu keiki! A'o aku au iā 'oe, a alaka'i iā 'oe, a 'eli 'oe i wahi pe'e no'u, a hūnā mai ia'u.

41 E kuu keiki! Ua hānai au iā 'oe me ka hana maika'i loa, a ua a'o au iā 'oe e like me ke kedera lō'ihī; a ua hoohuli ae oe ia'u.

42 E kuu keiki! ua lana ko'u manao ia oe, e hana oe i hale pakaua no'u, i hunaiā au mai ko'u poe enemi iloko ona, a ua lilo oe ia'u me he mea la e kanu ana i ka hohonu o ka honua; aka, ua aloha mai ka Haku ia'u, a ua hoopakele mai ia'u i kou maalea.

43 E kuu keiki! Ua makemake au iā 'oe, a ua uku mai 'oe ia'u i ka hewa a me ka inaina; a e uku aku ia oe no kau mau hana inainaia.

44 A lohe 'o Nadana i kēia 'ōlelo a kona makua kāne 'o Haikara, 'ī akula ia, E ko'u makua kāne! E hana mai oe ia'u e like me kou ike, a e kala mai oe i ko'u hewa, no ka mea, owai la ka mea i hana hewa e like me a'u, a owai la ke kala e like me oe?

45 E 'ae mai ia'u, e ko'u makua kāne! Ano, e lawelawe au iloko o kou hale, a e hoopololei i kou mau lio, a e kahili i ka lepo o kau poe bipi, a e hanai i kau poe hipa, no ka mea, owau no ka hewa, a o oe ka mea pono;

46 I aku la o Haikara ia ia, E kuu keiki! Ua like 'oe me ka lā'au hua 'ole ma ka 'ao'ao o ka wai, a makemake kona haku e kua ia i lalo, a 'ī akula kēlā iā ia, "E lawe 'oe ia'u i kahi 'ē, a i 'ole au e ho'ohua mai, e 'oki 'oe ia'u."

47 'Ī akula kona haku iā ia, 'O 'oe ma ka 'ao'ao o ka wai, 'a'ole 'oe i hua mai i ka hua, pehea lā 'oe e ho'ohua ai ma kahi 'ē?

48 E ka'u keiki! 'Oi aku ka 'elemakule o ka 'aeto ma mua o ka 'ōpiopio o ke koo.

49 E kuu keiki! I aku la lakou i ka iliohae, E malama oe i na hipa, o pōino mai ko lakou lepo ia oe. I mai la ka

iliohae, "He maikai no ko'u mau maka ka waiu o ka hipa."

50 E kuu keiki! Ua ho'ouna lākou i ka 'ilio hae i ke kula i a'o ai 'o ia i ka heluhelu a 'ōlelo lākou iā ia, "E 'ōlelo 'oe A, B." 'Ī maila 'o ia, "Ke hipa a me ke kao i loko o ko'u bele"

51 E kuu keiki! Kau iho la lakou i ka hoki ilalo ma ka papaaia a hina iho la ia, a hoomaka iho la e olokaa ia ia iho i ka lepo, a olelo mai kekahi, "E olokaa oia ia ia iho, no ka mea, o kona ano ia, aole ia e loli.

52 E kuu keiki! Ua hooiaioia ka olelo e holo nei: "Ina e hanau oe i keiki, e kapa aku oe ia ia he keiki nau, a ina e hanai oe i keiki, e kapa aku oe ia ia nau."

53 E kuu keiki! 'O ka mea hana i ka maika'i, e hālāwai ia me ka maika'i; a o ka mea e hana ana i ka hewa, e halawai no ia me ka hewa, no ka mea, e uku ana ka Haku i ke kanaka e like me ke ana o kana hana.

54 E kuu keiki! He aha ka'u e 'ōlelo aku ai iā 'oe ma mua o kēia mau 'ōlelo? no ka mea, ua ike no ka Haku i na mea i hunaiā, a ua ike hoi i na mea pohihihi a me na mea huna.

55 A e ho'opa'i mai 'o ia iā 'oe, ae ho'oponopono ho'i i waena o kāua, a e ho'ouku mai 'o ia iā 'oe e like me kou wao nahele.

56 A lohe 'o Nadana i kēia 'ōlelo a kona makua kāne 'o Haikara, pehu koke a'ela 'o ia a like me ka 'ōpū i puhi 'ia.

57 Ua pehu kona mau lala, a me kona mau wawae, a me na wawae, a me kona aoao, a nahae ia, a nahae kona opu, a puehu iho la kona naau, a make ia, a make.

58 A o kona hope, he luku ia, a hele aku la ia i ka po. No ka mea, o ka mea i eli i lua no kona hoahanau, e haule no ia iloko; a 'o ka mea kau i nā pāhele, e pa'a ia i loko.

59 'O ia ka mea i loa'a iā mākou no ka mo'olelo o Haikara, a e ho'omaika'i mau 'ia ke Akua. Amene, a me ka maluhia.

60 Ua pau keia moolelo me ke kokua ana mai o ke Akua, e hookiekieia oia. Amene, Amene, Amene.